

Med svenska språket som redskap för akademiska studier

Sammanfattningar

Plenarföreläsare

Carlsen, Cecilie, Universitetet i Bergen
Cecilie.Carlsen@lle.uib.no

Utenlandske studenters suksess – hvilken rolle spiller språkferdighetene?

I dette innlegget vil jeg presentere en undersøkelse av hvordan utenlandske studenter klarer seg ved høyskoler og universitet i Norge. Et sentralt spørsmål i undersøkelsen er hvilken rolle de utenlandske studentenes norskferdigheter spiller for faglig og sosial mestring. Er det et samsvar mellom gode norskferdigheter og suksess i studiene? I innlegget vil jeg gi en kort beskrivelse av situasjonen i Norge når det gjelder krav om språkferdigheter og ulike norskprøver som brukes som grunnlag for opptak til høyere utdanning i Norge. Deretter vil jeg diskutere metode, data og resultater av undersøkelsen.

Gavel Adams, Lotta, University of Washington, Seattle
lotta@u.washington.edu

Svenska i USA – med fokus på kultur, samhälle och digital humaniora

Vilken är svenskans ställning i USA idag? 3.9 % av den amerikanska befolkningen betraktar sig som svenskättlingar och de är stolta över sin härkomst. 56,324 personer hade svenska som hemspråk enligt en enkät 2005. Svenskan är ett minoritetsspråk men det har hög status och ses som kanske lite 'onödigt' att lära sig eftersom alla i Sverige talar engelska. Nordamerika är annars en mycket isolerad kontinent. Intresset för främmande språk och kulturer är mycket begränsat. Det amerikanska universitetssystemet har inte lyckats inspirera sina studenter att bli globala medborgare. Endast 2 % av studenterna på BA-nivå vid universiteten utnyttjar att åka på något av de utbytesprogram som erbjuds – och när de gör det blir det framför allt till England och Italien. Varför är det så? Den främsta orsaken är kostnaden. Det är ett dyrt och långt skutt över Atlanten eller Stilla Havet till andra språk och kulturer. Terminsavgifter vid universiteten är höga. Studenterna är mycket unga när de kommer till universitetet och de har stor press på sig från föräldrar och sin ekonomi att snabbt få ut sin examen för att sedan bege sig ut i samhället för att tjäna pengar och betala tillbaka sina studieskulder.

Vilka är det då som väljer att studera svenska vid universiteten i USA och vad "blir" de med en examen i svenska --- och vad gör de med svenskan när de lämnat universiteten? Hur kan svenska universitet möta och stimulera de behov som en amerikansk svensk-studerande kan ha. Det är de frågor som jag vill diskutera i min framställning.

Svenska i och utanför Sverige. Miljöns betydelse för språkinläring

I vårt föredrag fokuserar vi på vilken betydelse miljön har för inläring av svenska som andraspråk. Diskussionen bygger på longitudinella data som samlats in för projektet *Svenska i och utanför Sverige* i två studentgrupper där den ena gruppen studerade i mål-språksmiljö (Malmö) medan den andra befann sig på ungefär så stort avstånd från Sverige som möjligt (Melbourne, Australien). Tre områden – grammatik, pragmatik och lexikon – undersöktes. För den grammatiska analysen använde vi oss av stadierna från processbarhetsteorin (Pienemann 1998). I den pragmatiska analysen utgick vi från lucktest och i den lexikala analysen ett associationstest.

Resultaten jämfördes med en kontrollgrupp bestående av svenska studenter vid Lunds universitet. Resultaten visar att den grammatiska utvecklingen var jämförbar i de båda grupperna medan det fanns skillnader i fråga om pragmatik och lexikon. Denna variation förklaras av att miljön inte påverkar den grammatiska utvecklingen men väl de andra områdena.

Lund, Karen, Danmarks pedagogiska universitetsskole, Aarhus Universitet
karlund@dpu.dk

Sproglige udfordringer i den akademiske diskurs

I foredraget vil der være fokus på nogle af de sproglige krav der møder studerende som ikke har dansk som modersmål. Hvilke træk i et uddannelsesfagligt sprog kan stille sig barrierekabende i vejen for den faglige læring, og dermed få konsekvenser for de studerendes muligheder for at gennemføre deres studier?

Maciejewski, Witold
wmaciejewski@swps.edu.pl

Svenska i Polen – att möta och skapa intresse för Sverige och svenska

För för att kunna hävda sig på universitet måste svenskan visa sina attraktiva sidor. Dessa kan sökas bland forskningsrön som redan bidragit med relevanta frukter och som kan avspegla sig i den allmänna samhällsutvecklingen. Bland områden som ter sig fylla dessa premisser kan följande nämnas:

1. Arbetet runt bättre bruklighet av svenskan i **kommunikationen mellan myndigheter och medborgare**. I synnerhet är det s. k. klarspråksprogrammet av intresse för länder och språk med kortare demokratiska traditioner.
2. Inom kommunikationsanalysen kan forskning kring samtalsmönster utpekas som relevant för våra samhällen. De två kanske mest framträdande språkstrategierna – **dominans och jämlikhet** – återspeglar och skapar mellanmänniska relationer. Både media-, debatt och vardagsspråket är tacksamma forskningsfält.
3. Att fånga det språkspecifika genom idiomforskning. Det är inte så mycket det regelbundna i språket som drar våra studenter intresse som det egenartade, det regelbundna och det lexikaliserade. Studierna i de specifika semantiska och pragmatiska dragen samlas under ett paraplybegreppet ”**den språkliga världsbilden**”, en väl inrotad term i lingvistik och i översättningsteorin.

Listan är naturligtvis inte fullständig, men dessa områden har sedan några år attraherat våra studenter och mina kolleger; fler studentuppsatser, artiklar och avhandlingar har skrivits inom tillämpad språkvetenskap, etnolingvistik o. d. än inom den ”rena” språkvetenskapen. Ämnena är dock kulturbundna; forskningen bygger på en viss syn på kultur och samhälle. Därför är det tvärvetenskapliga perspektivet nödvändigt, den kulturvetenskapliga kommentaren verkar oundgänglig för vidareutveckling av våra svenskstudier. Den kan förhoppningsvis leda till en bättre förståelse för hur språken fungerar, men också till effekter för den demokratiska utvecklingen i Polen, desto mer att samma problem tas upp i den polska språkdebatten.

Sundberg, Gunlög, Stockholms universitet
gunlog.sundberg@nordiska.su.se

Hallå där! Pluggar du svenska? Utbildningar i svenska för internationella studenter i Sverige

En fjärdedel av alla nybörjare inom högskolan i Sverige i dag är internationella studenter. Det innebär att en stor andel av studenterna på dagens högskolor studerar på ett annat språk än sitt modersmål, oftast med svenska eller engelska som andraspråk. De har även perspektiv och erfarenheter med sig från andra utbildningssystem och akademiska kulturer i synen på lärande och kunskap. Språk och kommunikation är mycket viktiga redskap i den akademiska lärandeprocessen, och får genom de nya studentgrupperna ett nytt fokus även för högskolans alla lärare. Inte minst universitetens nya språkpolicy-dokument vittnar om att frågan är aktuell.

Hur möter högskolan som organisation internationella studenters behov? Vilken svenska behöver man som internationell student för att klara sina studier på ett effektivt och godtagbart sätt? På många högskolor ges i dag språkundervisning och språkstöd i svenska såväl inför som under de akademiska studierna. Och på mer än 200 universitet i andra länder kan man studera svenskt språk och svensk kultur. Resultatet av en enkät som genomfördes av Svenska Institutet våren 2011 visar att det finns en mängd olika kurser på svenska högskolor, på olika nivåer och för olika studentgrupper. I mitt föredrag kommer jag att redovisa några resultat från enkäten, men även problematisera vilka frågor som behöver lyftas upp, diskuteras och beforskas för att studenterna ska få en så bra språklig grund att stå på som möjligt för sitt lärande.

Wirkkala, Monika, Svenska institutet (SI)
monika.wirkkala@si.se

Svenskan i världen – vad gör den där?

”Varför svenska?” är frågan många studenter i utlandet får när de säger att de läser svenska. Att intresset för Sverige och det svenska språket är stort i andra länder är det många svenskar som blir förvånade över.

Undervisning i svenska och om Sverige finns vid 226 universitet i 40 länder. Antalet studenter utanför Norden är drygt 18 000. Framför allt i Tyskland (7 300 studerande, 45 universitet), i USA (3 400 studerande, 27 universitet) och i Ryssland (800 studerande, 20 universitet) är intresset stort. Dessa länder toppar ”ligan” år efter år.

De flesta studenter väljer att kombinera svenska med studier i samhällsvetenskapliga, naturvetenskapliga eller tekniska ämnen. En del filologer fortsätter inom den akademiska världen för att undervisa eller doktorera i nordistik, filologi eller lingvistik. Andra blir översättare och bidrar till att sprida svensk litteratur. Alla utgör de viktiga led i kunskaps- och erfarenhetsutbytet mellan Sverige och andra länder.

Kurser i svenska och om Sverige finns ofta vid språkcentra vid universiteten i Tyskland och erbjuds då alla studenter, oavsett ämnesinriktning. I USA finns svenskan vid Scandinavian Studies- eller German Studies-institutioner och då erbjuder man förutom svensk-kurser också kurser i svensk eller skandinavisk litteratur, film, historia, politik osv. på engelska. Studenterna har olika ämnesbakgrund men ett intresse för Sverige.

Svenska institutet (SI) har det övergripande ansvaret för stöd till undervisning i svenska i utlandet. SI:s stöd riktar sig i första hand till universitet och högskolor. SI förmedlar svensklektorer till utländska universitet, informerar om och ger bidrag till inköp av läromedel och ny skönlitteratur, ger stöd till projekt och gästföreläsarbesök, erbjuder stipendier för vistelser och studier i Sverige, samt arrangerar kurser och konferenser för lärare och svenskstuderande i utlandet.

På <www.si.se> kan man läsa mer om Svenska språket i världen, kontakta utländska institutioner, söka lediga lärartjänster och hitta artiklar om svenska språket och det svenska samhället.

Temakollokvier – lördag den 24 september

Bertills, Susann, Vasa universitet
bsber@uwasa.fi

First steps in Vaasa – språkbadsmetoden för studenter

I takt med den internationella verksamhetsomgivningens förändringar samt utvecklingen av samhällets kulturella mångfald ökar även kraven på utbildningsanordnare att svara på de utmaningar som utvecklingen innebär. Ett första steg till integration sker först och främst genom språket, och av den anledningen är funktionella muntliga språkfärdigheter av högsta prioritet. Detta är något man vid Vasa sommaruniversitet i samarbete med Vasa högskolekonsortium tagit fasta på genom att erbjuda relevanta språkkurser i landets två nationalspråk med internationella studenter som målgrupp.

Nyligen (augusti 2011) anordnades för första gången i Finland en intensivkurs i svenska – First Steps in Vaasa – med språkbadsmetod som undervisningsform. Språkbadsdidaktiska metoden skiljer sig från traditionell språkundervisning såtillvida att fokus från grammatikalisk korrekthet flyttas på kommunikativa aspekter. Inläraren kommer per automatik i centrum och läraren intar rollen som handledare vars främsta uppgift är att stötta och backa upp studenterna till att bli självständiga språkbrukare. Metoden tar avstånd från felsägningar och eftersträvar istället konstruktiv kritik. Grupp- och pararbete har en central roll eftersom man där tillsammans dryftar språkfrågor och hjälper varandra på den språkliga vägen mot fastställda mål.

I min presentation kommer jag att diskutera huruvida språkbadsmetoden är att föredra som en relevant undervisningsform för internationella studenter.

Blomström, Vendela & Wennerberg, Jeanna, Stockholms universitet
vendela.blomstrom@nordiska.su.se, jeanna.wennerberg@nordiska.su.se

Lån, självständighet och andra kvaliteter i studenters akademiska texter

Vad är akademiskt skrivande? Vad innebär akademiskt skrivande på ett andraspråk? Vilka färdigheter behöver man utveckla för att klara av akademiska studier på svenska? Hur kan undervisningen utformas för att ge studenterna insikt om hur man bygger upp och utformar en akademisk text?

De behörighetsgivande kurserna i svenska avser att förbereda studenterna för akademiska studier på svenska vid universitet och högskolor. Vilka färdigheter behöver man då utveckla utöver en rent språklig kompetens med grammatisk korrekthet och ett tillräckligt utbyggt ordförråd när det gäller skriftlig produktion?

Resultat från två olika studier om avancerade internationella studenters skriftliga produktion presenteras. Studierna lyfter fram några andra färdigheter och kvaliteter som kan kopplas till en fördjupad genrekompentens som studenter på behörighetsgivande kurser behöver utveckla och speglar de krav som ställs vid akademiska studier. Detta mynnar ut i en vidare diskussion kring hur undervisningen på förberedande och behörighetsgivande kurser i svenska skulle kunna utvecklas.

Bogren, Eva, Stockholms universitet
eva.bogren@nordiska.su.se

Tandem. Självestyrd språkinläring i tandem – att lära sig varandras språk

Språktandem innebär att två personer systematiskt hjälper varandra att lära sig varandras modersmål. Det är ett samarbete mellan språkinstitutionerna och Lärostudion vid Stockholms universitet som startade vårterminen 2005. Syftet är att internationella studenter som studerar svenska har möjlighet att få träffa en tandempartner som studerar deras modersmål. Tillsammans tränar de sina respektive nya språk. Deltagandet varierar mellan ca 50 och 70 tandempar per termin.

Carlund, Carina, Sofie Johansson Kokkinakis & Sköldberg, Emma, Göteborgs universitet
emma.skoldberg@svenska.gu.se

Mot en webbaserad svensk akademisk ordlista

Det akademiska ordförrådet på universitetsnivå kan orsaka problem för inlärare (Nation 2001:187–198). För engelskans del har det därför utarbetats en rad akademiska ordlistor; den mest kända är Coxheads *Academic Word List* (AWL; 2000). I korta drag består Coxheads senaste AWL av sammanlagt 570 ordfamiljer, t.ex. *analyse*, *indicate* och *structure*, vilka är hämtade ur en korpus av akademiska texter (bl.a. tidskrifter och kurslitteratur). De utvalda orden har hög frekvens och stor spridning i korpusen. Kännetecknande för dem är också att de inte återfinns bland de 2000 allmänspråkliga ordfamiljer som ansetts vara de mest användbara för inlärare av engelska (West 1953).

I vårt föredrag presenteras ett nytt projekt som har som mål att dels ta fram en allmänt tillgänglig webbaserad svensk *Akademisk ordlista* (AO), dels en textkorpus i vilken de akademiska orden kan studeras i kontext. Ordlistan ska ge en fingervisning om vilka ord som kan vara värdefulla att lära sig för universitetsstudier med olika språklig bakgrund. Ett liknande arbete med framtagning av akademiska ord (skolord) fast för grundskolan har genomförts inom OrdiL-projektet (Lindberg & Johansson Kokkinakis 2008).

Projektet ingår i ett nordiskt nätverk som har som mål att utveckla motsvarande webbaserade språkliga resurser för danska och norska.

Referenser:

Coxhead, A. 2000. A new academic word list. I: *TESOL Quarterly*, 34:2, 213–238.

- Lindberg, I. & S. Johansson Kokkinakis 2008. *OrdiL. En korpusbaserad kartläggning av ordförrådet i läromedel för grundskolans senare år.* (Rapporter om svenska som andraspråk 8.) Red. Lindberg I. & S. Johansson Kokkinakis. Göteborg.
- Nation, I. S. P. 2001. *Learning vocabulary in another language.* Cambridge West, M. 1953. *A general service list of English words.* London.

Haglund, Yrja, Università degli Studi di Firenze
yrja.haglund@unifi.it

Grammatikens roll i nybörjarundervisningen i svenska som främmande språk

I den italienska kulturtraditionen där jag arbetar sedan många år tillbaka, har inlärarna – oavsett vilken studieinriktning de valt – för det mesta med sig en bra grund när det gäller grammatik – men desto sämre erfarenhet av muntliga interaktiva övningar i klassrummet. Den svenska undervisningstraditionen präglas tvärt emot av mer praktiskt tillämpande språkträning och sparsamt med grammatik.

Jag frågar mig i sammanhanget:

Är det rimligt att utgå ifrån att grammatikterminologin fungerar som ett universalspråk i nybörjarundervisningen också för flertalet utländska studeranden oavsett vilket land de kommer ifrån?

Hur förhåller man sig till avvägningen mellan formella färdigheter och språktillämpning i undervisningen? Vad föreslås i svenskproducerat nybörjarmaterial som allmänt används?

Kanske man bör fråga sig i vilka sammanhang den elementära språkkompetensen kan tänkas komma till användning, till exempel i socialt umgänge och/eller för muntlig och skriftlig framställning i samband med den primära utbildningen?

Till sist, i ljuset av dessa frågor, hur bygger man upp nybörjarens formella kompetens? I vilken ordning bör de grammatiska momenten lämpligast tillhandahållas? Hur skulle den typologiskt närstående engelskan kunna användas systematiskt för att effektivisera inläringen av svenska, framför allt i nybörjarfasen då grunden byggs till en formell kompetens?

Dessa är några av de frågor som jag ser som grundläggande när man utbyter tankar kring vilken roll grammatiken bör ha i nybörjarundervisningen.

Hennius, Viktor, Mälardalens högskola
viktor.hennius@mdh.se

Internationella samarbeten inom skandinavistik eller svenska som främmande språk

För att höja kvaliteten på verksamheten har Mälardalens högskola inom disciplinen skandinavistik eller svenska som främmande språk internationella samarbeten inom såväl grundutbildning som forskning med universitet i Lettland, Ryssland, Vitryssland och Ukraina i projekt finansierade av Svenska institutets Östersjöprogram – Visbyprogrammet. Nätverkandet är svårt att kvantifiera men det är ett värdefullt resultat av samarbetet. Ett nytt internationellt samarbetsprojekt är ”Skandinavistik 1 och 2 i Barcelona”.

Jakobson, Liivi, Högskolan Dalarna
lra@du.se

Formativ bedömning – ett måste i nätbaserad språkundervisning

För att kunna genomföra nätbaserade språkkurser med bra kvalitet finns det ett antal viktiga moment som möjliggör studenternas språkutveckling. Ett viktigt moment är formativ bedömning inklusive kontinuerlig återkoppling. Formativ bedömning anses av flera forskare vara ett väl fungerande verktyg som gynnar lärandet.

Materialet till föreliggande bidrag är baserat på en undersökning om återkoppling på nätbaserade nybörjarkurser i svenska för internationella studenter på Högskolan Dalarna. Feedback gavs med hjälp av olika digitala medier: Fronter, Adobe Connect, e-mail och MSN/Skype. Elva studenter som fick kontinuerlig feedback under hösten 2010 har lämnat sina åsikter kring tre huvudområden i studien: respons med fokus på produkt, respons med fokus på process och respons med fokus på procedur. Resultaten visar att alla dessa studenter uppskattar värdet av återkoppling. Respons på beröm/uppmuntran uppskattades högst gällande inlärningsprocessen. I området produkt uppskattades respons på språklig korrekthet (grammatiska och lexikala problem) högst.

Enligt Vygotskys teori bör undervisningen ske i en sociokulturell miljö med hjälp av andra, vilket blir ännu viktigare att ta hänsyn till vid inläring med hjälp av digitala medier. Genom återkoppling blir lärarens professionella stöttning avgörande för att nå långt i den ”proximala zonen”. Det är läraren som med interaktion och stöttning förstår vad inläraren är kapabel att utveckla med lärarens hjälp eller självständigt arbete.

Lund, Karen, Danmarks pædagogiske universitetsskole, Aarhus Universitet
karlund@dpu.dk

Språkscreening för yrkesutbildning

Præsentation af et digitaliseret sprogscreeningsværktøj til erhvervsuddannelserne i Danmark. EUD sprogscreening består af domænespecifikke prøver til hhv. tekniske skoler, handelsskoler og social- og sundhedsuddannelserne. Formålet med testen er at afklare de flersprogede eleveres receptive og produktive sprogkompetencer ved indgangen til uddannelserne for herigennem at fastlægge elevernes behov for erhvervsrettet dansk som andetsprog i deres uddannelsesforløb.

Behovet for såvel afdækning af elevernes sproglige kompetencer som opfølgende undervisning i erhvervsrettet dansk som andetsprog er stort. Det afspejles tydeligt i et frafald på 60 % på erhvervsuddannelserne blandt de unge flersprogede.

Lundkvist, Peter & Anders Eklund, Stockholms universitet
peter.lundkvist@nordiska.su.se, anders.eklund@nordiska.su.se

Nybörjarundervisning i storgrupp – inte bara ett sätt att spara pengar utan även en möjlighet att skapa homogena grupper

Stockholms universitet erbjuder sina internationella studenter, masterstudenter och gästforskare fem olika kurser i svenska. Institutionen för nordiska språk är ansvarig. Den första kursen består av sju föreläsningar à 2 x 45 minuter och ger 4,5 hp.

I drygt tio år har vi i Stockholm haft den första kursen i föreläsningsform och på kollokviet vill jag berätta om fördelarna med den undervisningsformen. Hur mycket svenska lär man sig på ungefär tre veckor? Går det huvudtaget att lära sig ett nytt språk tillsammans med 150 andra studenter i en hörsal utan någon direkt interaktion? Vilken ämnesdidaktik lämpar sig?

När studenterna har blivit godkända på kurs 1 kan de fortsätta med kurs 2, som ger 7,5 hp. Kurs 2 ges två gånger under terminen; en gång i början och sedan en gång under senare delen. De som väljer att läsa kurs 2 under andra perioden har tidigare under terminen läst kurs 1.

I kollokviet vill jag också visa att de studenter som har läst kurs 1 är bättre förberedda för kurs 2 än studenter som har läst en kurs i svenska i sitt hemland eller som på egen hand har lärt sig svenska och som väljer att gå direkt till kurs 2. Jag har i en liten studie jämfört studenternas prestationer i de två olika varianterna av kurs 2. Resultaten visar på bättre resultat för studenterna från storgruppen, vilket även visar sig ha andra fördelar på lång sikt.

Morén, Gabriella, Umeå universitet
gabriella.moren@sprak.umu.se

Samrådsgruppen – ett samarbete i utveckling

När kurserna i svenska för utländska studenter inrättades vid flera universitet i Sverige uppstod också ett önskemål om samarbete angående gemensamma slutprov och även ett behörighetsgivande prov för externa provtagare. 1982 bildades därför samrådsgruppen som samarbetade kring skapandet och genomförandet av Rikstestet, sedermera Tisus.

Idag består samrådsgruppen av representanter från Umeå universitet, Uppsala universitet, Stockholms universitet, Linköpings universitet, Malmö högskola, Göteborgs universitet och Lunds universitet och samarbetet gäller framför allt fortbildning av lärare, utprovning och utvärdering av Tisus, skriftliga och muntliga bedömningar av avancerade inlärare, språkfärdighetsnivåer och frågor angående behörighetsgivande kurser.

I föredraget vill jag, med samrådsgruppens modell som utgångspunkt, diskutera möjliga vägar att utveckla samarbeten för att hålla en likvärdig språkfärdighetsnivå mellan lärosäten men även peka på några områden där ett ökat samarbete vore önskvärt.

Nelson, Marie, Uppsala universitet
Marie.Nelson@nordiska.uu.se

Skapligt vetenskapligt – om vetenskapliga texters utrymme i främmandespråkundervisningen

Något som skulle kunna ses som specifikt och utmärkande för kurser i svenska som främmande språk är den stora variationen i de texter studenterna läser och producerar. Det kan handla om allt ifrån att läsa recept på Janssons frestelse till att skriva vykort från en fiktiv semesterort eller att i skrift argumentera för eller emot något som diskuterats i den aktuella samhällsdebatten. De internationella studenter som läser svenska kommer alltså i kontakt med ett stort antal texter under sin utbildning, texter tillhörande vitt skilda genrer.

Det som särskilt intresserar mig är den vetenskapliga textens utrymme i de internationella studenternas universitetsutbildning i svenska. Läser studenterna forskningsrapporter eller andra vetenskapliga artiklar på svenska? Skriver de själva vetenskapliga texter på målspråket? Hur stort utrymme får vetenskapliga texter och aktuell forskning i de läromedel som används? Finns det läromedel som specifikt vänder sig till dessa studenter och som förklarar hur man skriver en vetenskaplig text på svenska? I min konferenspresentation utgår jag ifrån dessa frågeställningar. Till grund för diskussionen ligger egna erfarenheter av undervisning i svenska som främmande språk, en genomgång av läromedel för avancerad nivå samt en enkätundersökning som genomförts bland sistaårsstudenter med svenska som huvudämne vid ett utomeuropeiskt universitet.

Olofsson, Margareta (& Sjödin, Inga), Karolinska Institutet
margareta.olofsson@ki.se

Stöd för vetenskapligt skrivande under akademiska studier

Karolinska Institutet (KI) är ett medicinskt universitet med ca 5 000 studenter. Vid Språkverkstaden på KI erbjuds studenter individuell språkhandledning med syfte att stödja deras språkliga utveckling. Det är en exklusiv service som når relativt få studenter och dessutom ofta alltför sent, nämligen vid examensarbetet. Grundat på erfarenheten som handledare vid Språkverkstaden har vi därför utarbetat en programserie i vetenskapligt skrivande för att nå alla studenter.

Serien utgår från skrivandet som stöd för lärandet och är tänkt att integreras på de olika programmen i samband med specifika skrivuppgifter. Programserien består av tre interaktiva föreläsningar med samma grundstruktur men med huvudfokus på en aspekt i taget av skrivprocessen, struktur och referatteknik. Det ingår även uppföljande seminarier med peer-review. Genom detta hoppas vi kunna bidra till att allmänt höja nivån på studenternas texter och stärka lärandeprocessen, men även ge studenterna en språklig referensram för den individuella handledningens diskussioner kring deras texter.

Peltola, Katja, Hanken Svenska handelshögskolan, Helsingfors & **Swanström, Taija**, Aalto-universitetet, Esbo
katja.peltola@hanken.fi, taija.swanstrom@aalto.fi

Samarbete mellan olika högskolor inom nybörjarundervisning i svenska

Svenska som andraspråk är ett relativt litet ämne på högskolor i Helsingforsregionen. Vanligen finns det bara en lärare per högskola som arbetar med det. Därför är det viktigt att skapa kontakter och samarbete mellan lärare från olika högskolor. Under de två senaste läsåren har tre lärare från tre olika högskolor samarbetat i olika former inom ramen för ämnet svenska som andraspråk (svenska för utlänningar). Vårt mål har varit att tillsammans utveckla undervisningen i ämnet.

Till våra samarbetsformer har hört bl.a. gemensamma lektioner i Second Life. Dessutom har vi utvecklat och hållit gemensamma kurser och skapat nytt undervisningsmaterial. Syftet har varit att studenterna bekantar sig med den finlanssvenska kulturen.

I vår presentation ska vi berätta om vårt samarbete speciellt när det gäller Second Life och kulturundervisningen. Vi berättar också hur samarbetet mellan tre högskolor har fungerat i praktiken.

Persson, Catarina & Ericson, Helén, Stockholms universitet
Catarina.Persson@nordiska.su.se

Språkutvecklande undervisningssätt – rapport från en ny fortbildningskurs för lärare i svenska i utlandet

Kursen *Svenska som främmande språk för lärare i svenska utanför Sverige* (15 hp) är en kompetensutvecklande distanskurs med två campusförlagda träffar. Den går på kvartsfart på Stockholms universitet. Den allra första omgången av kursen avslutas i augusti 2011.

Kursen tar upp teorier om andraspråksinlärning med särskild tonvikt på svenska som främmande språk. Den innehåller också praxisorienterade delar, i vilka deltagarna får

utforma och pröva lämpliga undervisningsmaterial i sin egen undervisning. Under kursens gång diskuterar kursdeltagarna med varandra via en lärplattform.

Kursen har tillkommit då det finns ett behov av kompetensutveckling hos lärare i utlandet, som har stor ämneskunskap i svenska, men kanske inte alltid ur ett praxisorienterat andraspråks-/främmandespråksperspektiv. Ett annat behov är att diskutera gemensamma frågor kring undervisningen som den här lärargruppen har, eftersom många arbetar utan ämneskollegor. Sådana diskussioner har kursen också gett möjlighet till.

Bakgrunden till kursen samt kursens innehåll, upplägg och arbetsformer kommer att presenteras. Vidare ska erfarenheterna från den första omgången av kursen redovisas, både lärarnas och kursdeltagarnas synpunkter.

Sjo, Klara, Norges handelshøyskole
Klara.Sjo@nhh.no

Business fra begynnelsen: fagspråk for utenlandske begynnerstudenter

Til nå har fagspråk for voksne andrespråksinnlærere vært et oversett fagområde i Norge, men med den stadig større strømmen av mennesker som kommer både for å studere og for å arbeide i Norge, er behovet for dette stadig voksende.

Fagspråk skiller seg fra dagligspråk, og har ulike kjennetegn både på makro- og mikro-nivå. Ordforråd i form av terminologi og fagsjargong, metaforbruk, diskursmarkører, bruk av konnektiver og argumentoppbygging er noen av de tingene som skiller fagspråket fra dagligspråket, og som byr på utfordringer for andrespråkselever.

Utgangspunktet for foredraget mitt er undervisning av økonomisk-administrativt språk for utenlandske studerende ved Norges handelshøyskole. Disse språkinnlærerne har allerede en (påbegynt) utdanning innenfor økonomisk-administrativ utdanning, og det vil si at de allerede er kjent med fagfeltet og terminologien på sitt eget morsmål og på engelsk. Flere av elevene som deltar på kurset skal også avlegge en eksamen i norsk næringslivskommunikasjon som en del av sin mastergrad. Gjennom analyse av elevtekster og eksamener vil jeg diskutere utfordringer og arbeidsmåter når man underviser fagspråk i en andrespråkskontekst.

Spolin, Annika, Stockholms universitet
annika.spolin@nordiska.su.se

Hur testas och bedöms muntlig färdighet i Tisus?

Vilken typ och nivå av muntlig färdighet i svenska krävs av en student som antas till högskola och universitet i Sverige? Hur kan man testa och bedöma den muntliga färdigheten på ett valitt och reliabelt sätt vid ett enda testtillfälle som varar i 30 minuter?

Tisus är ett behörighetsgivande test i svenska för universitets- och högskolestudier och ges två gånger per år på sju provorter i Sverige och på cirka 80 orter i utlandet. Tisus testar förutom muntlig färdighet även skriv- och läsfärdighet och tas av cirka 800 testtagare/år.

Testet i muntlig färdighet i Sverige har under de senaste åren validerats vilket lett till ett reviderat uppgiftsformat och reviderade bedömningskriterier. Presentationen kommer att behandla det nya uppgiftsformatet och de nya bedömningskriterierna och förhoppningsvis utmytna i en diskussion huruvida kraven i Tisus överrensstämmer med kraven i behörighetsgivande kurser.

Kommunikationsetnografi – en metod för språk(in)lärare?

Sverige behöver fler tjänstemän i offentlig förvaltning med mångkulturell bakgrund, bland annat som uttryck för tanken om representativitet som ett demokratiskt värde. Bland annat därför startades Högre praktisk förvaltningskurs (60 hp), som utbildar akademiker med utländsk examen till handläggare i statliga myndigheter. De flesta är jurister, ekonomer eller samhällsvetare. I kursen ingår två praktikperioder om fem veckor vardera då studenterna praktiserar på en myndighet. Under praktikperioden har de uppgiften att skriva en 'kommunikationsetnografisk rapport' som sedan används i delkursen *Det offentliga språket*. Syftet med uppgifterna är att ge studenterna redskap för att synliggöra, förstå, reflektera kring och kunna delta i kommunikativa aktiviteter i tal och skrift på en arbetsplats. Vilka för- och nackdelar har en sådan metod för en språklärare och för en praktikant som ska socialiseras in på en arbetsplats?

Detta studeras även inom projektet *Rekrytering, socialisering och representativitet i offentlig förvaltning. Språk och kultur för mångfald i statliga organisationer* vars syfte är att undersöka rekrytering och socialisering av personer med flerspråkig och flerkulturell kompetens till statsförvaltningen, liksom språkets betydelse som arbetsredskap i en kontext med höga krav på kommunikativa färdigheter.

Westin, Elisabet, Malmö Högskola
elisabet.westin@mah.se

Facilitering av uttal och prosodiska element i svenska genom formativ och kontinuerlig bedömning

Under de senaste 12 åren har vuxna studenter med annat modersmål än svenska undervisats i svenskt uttal på Introduktionsutbildningen i svenska på Malmö Högskola. Kursen avslutas med en examination likvärdig Tisus-testet. Då bedöms bl a studentens förmåga till samtal på olika nivåer liksom det svenska uttalet. De studenter som deltagit i uttalsundervisningen klarar sig alltid bättre än de "externer" som examineras vid ordinarie Tisus-examination. Bedömningarna vid examinationen görs av två lärare och är summativ.

Undervisningen i uttal bygger på logopediska yrkeserfarenheter. Studenten ska lära sig att lyssna analytiskt till sitt eget tal. Genom att börja med en noggrann analys av uttalet kan en individuell plan läggas upp. Den går ut på att träna att lyssna och säga efter. Måluttalet är lärarens. Olika texttyper används för att kunna jämföra skriften med hur man sedan gör reduktioner, innehållsbetoningar, fraseringar etc när man talar. Under hela undervisningen används inspelning av lärare/student så att studenten så småningom kan lyssna och korrigera inte bara sig själv utan också ofta sina kurskamrater och kollegor. De får då också lyssna till sin första inspelning och kan kommentera skillnaden. Man kan alltså säga att undervisningen bedöms som formativ men slutbedömningen som summativ, när hänsyn tages både till uttal och kommunikativ kompetens.